

О. М. Бородіна, канд. екон. наук, Представництво Чеського вищого навчального закладу "Банковні інститут висока школа", м. Київ

ТРАНСФОРМАЦІЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ РИНКОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Особлива функція, яку виконують комерційні банки в ринковій економіці, – це функція фінансового посередництва, успішна реалізація якої більшою мірою визначається пакетом банківських послуг, які вони пропонують своїм клієнтам. Комерційний банк є складним системним утворенням, здатним надавати велику кількість різноманітних необхідних господарству послуг, а його посередницька роль визначається саме продуктивним характером банківської діяльності.

Банківські послуги мають специфічні особливості:

- надання банківських послуг пов'язане з використанням грошей у різних формах (готівковій та безготівковій);
- абстрактність (послуги не відчутні на дотик; складність для сприйняття);
- купівля-продаж більшості банківських послуг характеризується тривалістю в часі. Як правило, угода не обмежується одноразовим актом, а встановлюються більш-менш тривалі відносини клієнта з банком;
- банківські послуги не є лише монополією банку, їх можуть надавати і парабанківські установи. Одним із прикладів вважається кредитна спілка, яка також може надавати послуги, пов'язані з кредитуванням.

Зіткнувшись із втратою міцних позицій на ринку, банки прагнуть знизити витрати на здійснення операцій, знайти нові джерела доходів, особливо комісійних, за надання різних фінансових послуг. У боротьбі за підвищення конкурентоспроможності їм іноді доводиться припиняти роздрібні операції із залучення депозитів від великої кількості клієнтів і переорієнтуватися на отримання коштів з оптового (міжбанківського) ринку.

Сьогодні банки виконують близько 150 видів різних операцій. Багато з цих операцій пропонуються іншими установами або поряд з банками, або замість них. Але, з іншого боку, те, на чому спеціалізуються фінансові компанії, стає об'єктом бізнесу комерційних банків.

Банківські послуги, як і інші економічні категорії, підлягають класифікації. Доцільним є виділення ряду критеріїв, за якими можна класифікувати банківські послуги. Комерційні банки, виконуючи функцію фінансового посередництва, реалізують її через три групи операцій, а саме депозитні, кредитні та розрахункові, що і визначає їхню роль у системі ринкових відносин і саме виконання яких у цілому дає можливість розглядати їх як банки. Депозитні операції пов'язані із залученням грошових коштів клієнтів на вклади. Кредитні операції визначають передачу банками коштів клієнтам у тимчасове користування за плату у вигляді відсотка. Розрахункові операції здійснюються банками за дорученням клієнтів у готівковій і безготівковій формах у порядку обслуговування платіжного грошового обігу. Таким чином,

доцільним є виділення групи базових послуг, які й приносять банку основну частину прибутку. Оскільки банки в системі ринкових відносин постійно перебувають у розвитку, в конкурентній боротьбі за клієнта, вони змушені розширювати коло послуг, пропонуючи клієнтам нові, додаткові послуги. Враховуючи вищевикладене, банківські послуги потрібно класифікувати згідно з функціональним змістом діяльності банків на основні (депозитні, кредитні, розрахункові) та допоміжні, які є похідними і додатковими до основних. До групи допоміжних послуг належать інформаційні, консультаційні, агентські, трастові та інші послуги.

Бородіна, О.М. Трансформація банківських послуг в умовах ринкової конкуренції [Текст] / О.М. Бородіна // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. – Суми: УАБС НБУ, 2013. – С. 15-16.